

Årsrapport 2021

LANDINFO
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Innhold

3	Hovedtall
4	Landinfos satsingsområder i 2022
7	2021 i tall
10	Afrika-desken
12	Asia-desken
13	Europa, Sentral-Asia og Latin-Amerika-desken
14	Midtøsten-desken
16	Utviklingen i ulike land og betydningen for landkunnskapsarbeidet
18	Metodeutvikling og kvalitetssikring i Landinfo
20	Landinfos internasjonale arbeid
22	Vellykket samarbeid om strafferettslig prosedyre i Iran
23	Landinfo.no
23	Landdatabasen
24	Digitale landkunnskapsprodukter

Hovedtall i 2021

38

responser

30

temanotater

711

e-postbesvarelser

101

foredrag

75

nemndmøter

94

rettssaker

Jörg Lange
Leder av Landinfo
Foto: Nora Lie

Landinfos satsingsområder i 2022

Krigen i Ukraina og ankomsten av mange flyktninger har satt en ny dagsorden for store deler av samfunnet. Situasjonen har betydelige konsekvenser for Landinfos kjernebrukere i utlendingsforvaltningen, men også for mange andre forvaltningsorganer og organisasjoner som arbeider med mottak og integrering av flyktninger. Det er et stort behov for kunnskap om Ukraina og ukrainske borgere, men også om situasjonen for russiske borgere som forlater hjemlandet på grunn av økende undertrykkelse mot personer som stiller seg kritisk til krigen. Landinfo har allerede begynt å besvare forespørsler om Ukraina, og vi er i tett dialog med våre samarbeidspartnere for utveksling av informasjon. Dette arbeidet vil vi fortsette med å systematisere ytterligere i 2022.

Den andre store utfordringen har vært pandemien, som gjorde at vi etter nedstengningen i mars 2020 har måttet forholde oss til en ny virkelighet preget av usikkerhet, uforutsigbarhet og endringer. Alle deler av Landinfos virksomhet er blitt berørt, men spesielt informasjonsinnhenting og reisevirksomheten er blitt påvirket av reiserestriksjoner, karantenereregler og smitteverntiltak.

Den nye virkeligheten krever fleksibilitet, kreativitet og pågangsmot, men byr også på nye muligheter. Landinfo har iverksatt nye måter å jobbe på, særlig ved å styrke bruken av digitale verktøy. Vi har opplevd at vi er i stand til å håndtere endringer og at vi kan lære av kriser, erfaring vi tar med oss på veien videre.

Mens mange av oss måtte arbeide hjemmefra, flyttet Landinfo sommeren 2021 til nye kontorer på Helsfyr. Timingen for flyttingen midt under pandemien var selvsagt langt fra optimal, men resultatet er blitt veldig godt, ikke minst takket være alle som bidro til å finne

og innrette våre nye lokaler. Med lokaliseringen rett ved T-banen på Helsfyr er veien til brukerne i Utlendingsdirektoratet (UDI) kort, og vi kan raskt og enkelt delta i møter i Utlendingsnemnda (UNE), samt møte som sakkyndige vitner i domstolene. Når vi etter hvert er tilbake til en hverdag med regulært kontorarbeid, ligger alt til rette for at vi kan fortsette å yte god service til Landinfos kjernebrukere i UDI, UNE og Politiets utlendingsenhet (PU).

Også Landinfos største bruker, UDI, har flyttet til nye lokaler på Helsfyr, samtidig som direktoratet har innført nye måter å jobbe på. En mer fleksibel prosessorganisering skal kjennetegne UDIs arbeid og sikre kortere ventetider og bedre resultatoppgåelse. Det betyr også at Landinfos brukere i UDI vil innføre nye arbeidsrutiner. I 2022 har vi derfor et spesielt fokus på å **videreutvikle kontaktflaten** mellom UDI og Landinfo. Vi har etablert en egen brukerkontaktgruppe som skal legge til rette for en god dialog rundt samarbeidet mellom Landinfo og UDIs brukertjenester.

Khast Imom – et religiøst senter med moské, bibliotek og museum i Tasjkent, Usbekistan. Foto: Marit Mageli

God service til kjernebrukerne er et av våre viktigste mål, og derfor er gode rammer for et tett **samarbeid** helt avgjørende for Landinfos arbeid. Mye av kunnskapsformidlingen foregår gjennom én-til-én-samtaler, foredrag og opplæring, og ikke minst ved landrådgivernes sakkyndige vitnemål i retten og bidrag i nemndmøter. I tillegg fortsetter vi å teste ut digitale formidlingsformater, som nettseminarer, podkaster og opplæringsvideoer. I samråd med kjernebrukerne vurderer vi om, og i hvilken grad, disse formatene bør være en fast del av Landinfos verktøykasse de kommende årene.

Informasjonsinnhentingsreisene er en svært viktig del av Landinfos arbeid som ikke bare dreier seg om innsamling av faktaopplysninger. Hensikten med reisene er også å styrke våre kildenettverk, blant annet for å få et bedre grunnlag for arbeidet med kilde- og informasjonsanalyse. Videre gir reisene større innsikt i samfunnsutviklingen i aktuelle land. Derfor har Landinfo alltid prioritert reisevirksomheten høyt, og hvis det er én ting vi har lært under pandemien, er det verdien av førstehåndskunnskap til aktuelle land og kilder. Reisene kan ikke erstattes med digitale møter.

Dessverre kunne ikke Landinfo gjennomføre informasjonsinnhentingsreiser i 2021, men landrådgiverne har fulgt utviklingen i sine land gjennom deltakelse på nettseminarer og via et allerede opparbeidet kildenettverk.

Høsten 2021 begynte vi å planlegge nye informasjonsinnhentingsreiser. Men fortsatt skaper smittesituasjonen i mange land, endringer i karanteneregler, nye regler for inn- og utreise samt andre aspekter, som visumutstedelse eller skiftende risikobilder, betydelig uforutsigbarhet. Dette gjør at ressursbruken i forbindelse med forberedelser og planlegging av reisene har økt vesentlig, sammenliknet med tidligere år. Likevel er et av Landinfos satsingsområder i 2022 å gjenoppta reisevirksomheten så langt det er mulig.

Vi undersøker mange ulike problemstillinger på reisene, og definerer temaene i samråd med oppdragsgiverne. Det dreier seg ofte om forhold knyttet til for eksempel menneskerettigheter og sikkerhet, situasjonen for minoriteter eller forhold rundt ekteskap og skilsmisse. Den kommende tiden vil Landinfo dessuten rette et spesielt søkelys mot **situasjonen for barn og mindreårige**. Det betyr ikke nødvendigvis at vi skriver egne notater om barns situasjon, men der det er hensiktsmessig og relevant, forsøker vi å belyse også barnerelaterte forhold i aktuelle problemstillinger.

Sikkerhet og god beredskap er avgjørende for Landinfos informasjonsinnhentingsreiser. Etter å ha etablert gode rammer og rutiner for førstehjelpskurs, sikkerhetstrening og forebyggende sikkerhetsarbeid, vil vi i 2022 arbeide spesielt med å bli bedre på beredskap. Vi vil bygge videre på beredskapsorganiseringen etter prinsippene for proaktiv kriseledelse, og vi vil fortsette med flere såkalte table top-øvelser for å sikre at vi kan håndtere potensielle kriser på en god måte.

Bangkok, Thailand. Foto: Eli Melby

Et av Landinfos hovedmål er at våre produkter og uttalelser holder **høy faglig kvalitet**. Kvalitet forutsetter ikke bare solid landkunnskap, men også kunnskap om relevant **metodikk**. Anvendelsen av gode landfaglige metoder er av stor betydning i alle faser av Landinfos faglige arbeid, både for informasjonsinnhenting, analysen av kilder og informasjon og for formidlingen av landkunnskap til brukerne og offentligheten.

I tiden som kommer, vil vi fortsette å styrke **metodekompetansen**, gjennom blant annet kurs i intervjueteknikk og i arbeidet med informasjonsinnhenting gjennom åpne kilder (Open Source Intelligence – OSINT). Mer metodekompetanse vil ikke bare bidra til høy kvalitet, den vil også gi muligheten til større intern fleksibilitet. Jo bedre kunnskapen om metoder er, desto bedre vil landrådgiverne kunne sette seg inn i nye problemstillinger og nye land. Dette vil bidra til at vi raskere kan tilpasse oss endringer i kjernebrukernes behov.

Landinfos faglige **uavhengighet** og en god rolleforståelse vil også i 2022 være grunnmuren for virksomheten. Mens vi søker å ha en god og tett dialog med brukerne våre, vil vi samtidig verne om den faglige uavhengigheten. Både offentligheten og utlendingsmyndighetene skal kunne være trygge på at det utelukkende er kriteriene om faglig kvalitet og relevans som er retningsgivende for arbeidet vårt.

2021 i tall

Landinfos kjernebrukere er UDI, UNE og PU. Deres etterspørsel etter våre tjenester påvirker i stor grad aktiviteten vår og produksjonen av temanotater og responser.

De fleste e-posthenvendelsene om landkunnskap får vi fra UDI og UNE. I tillegg svarer vi på en del spørsmål fra andre offentlige virksomheter, privatpersoner og advokater. Vårt internasjonale samarbeid med *European Union Agency for Asylum* (EUAA) og andre europeiske landkunnskapsenheter genererer også en del e-postbesvarelser i løpet av et år.

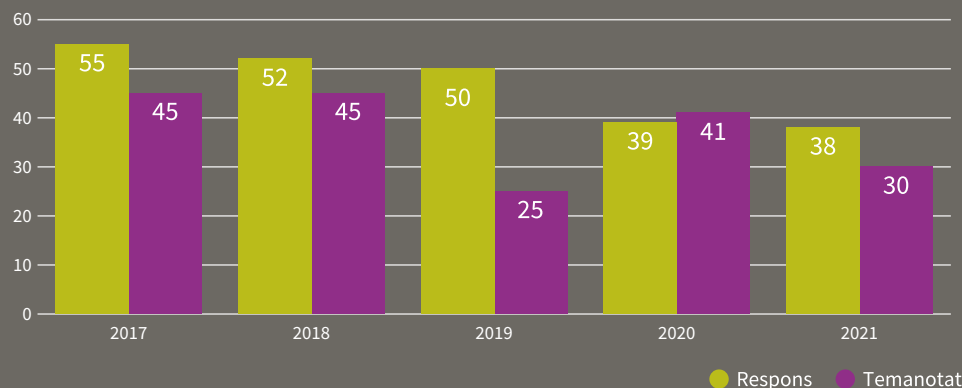
Det stilles høye krav til Landinfo, og vi jobber kontinuerlig med å forbedre oss.

En betydelig del av landrådgivernes tid går med til å legge frem landkunnskap i rettssaker og nemndmøter. Det stilles høye krav til dette arbeidet, og vi jobber kontinuerlig med å forbedre oss. Landrådgiverne vitner ikke kun i utlendingssaker, men også i andre saker som straffesaker og barnevernssaker.

Grønnsaksselger i Gaza, Palestina. Foto: Gro Hasselknippe

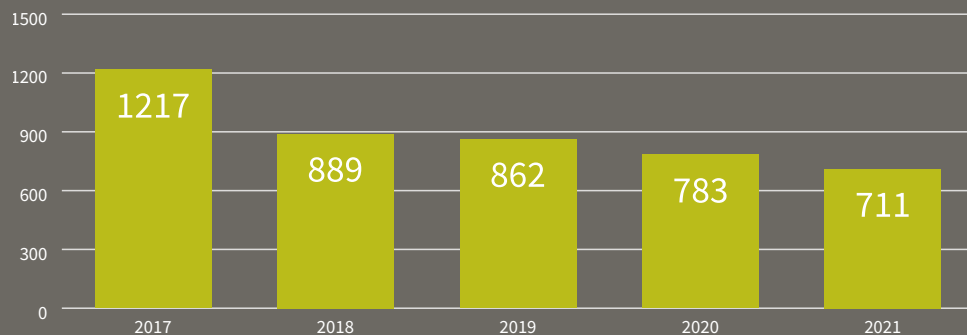
Landinfos skriftlige produkter 2021

Responser og temanotater 2017–2021

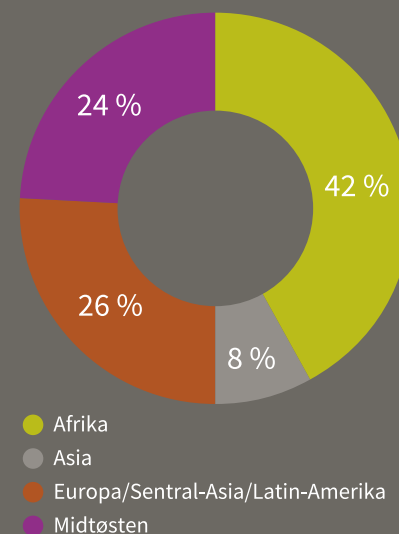
Sammenlignet med 2020, var det en nedgang i produksjonen av temanotater i 2021, men en oppgang sammenlignet med 2019. Derimot var antallet responser vi utarbeidet i 2021, tilnærmet lik antallet vi skrev i 2020. Det hører med til bildet at antallet land-rådgivere er blitt redusert i perioden etter 2016.

E-postbesvarelser om landkunnskap 2017–2021

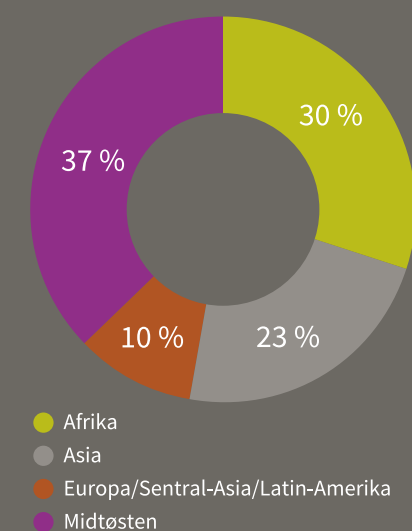

Siden toppåret 2017 har det de siste årene vært en nedadgående trend i antall henvendelser om landkunnskap.

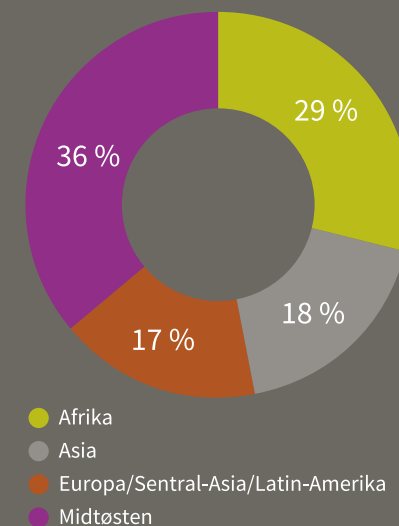
Responser 2021

Temanotater 2021

E-postbesvarelser om landkunnskap per desk 2021

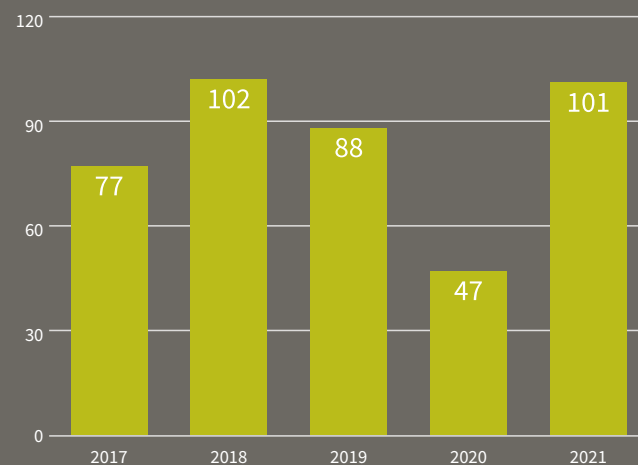
Muntlig formidling av landkunnskap 2021

Vi hadde en sterk nedgang i foredragsvirksomheten vår i pandemiåret 2020. I 2021 derimot tok denne virksomheten seg sterkt opp igjen. De aller fleste foredragene ble holdt for kjernebrukerne våre i UDI, UNE og PU. Rundt halvparten av alle foredragene ble holdt for UDI. Vi holdt også foredrag for eksterne brukere, samt noen i internasjonal sammenheng.

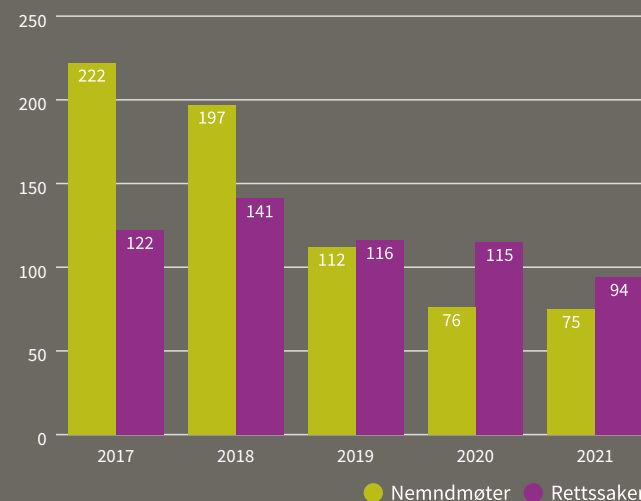
I 2021 avga landrådgivere fra Landinfo sakkyndig vitnemål i 94 rettssaker. Landrådgiverne ble også brukt i 75 nemndmøter i UNE.

Hovedvekten av rettssakene landrådgiverne vitner i, er utlendingssaker. I 2021 vitnet landrådgiverne også i straffesaker, barnevernssaker og i diverse fylkesnemnder. Vi ga også én vitneerklæring til Høyesterett.

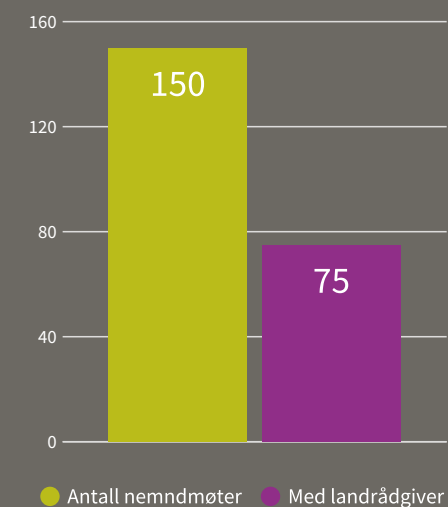
Foredrag 2017–2021

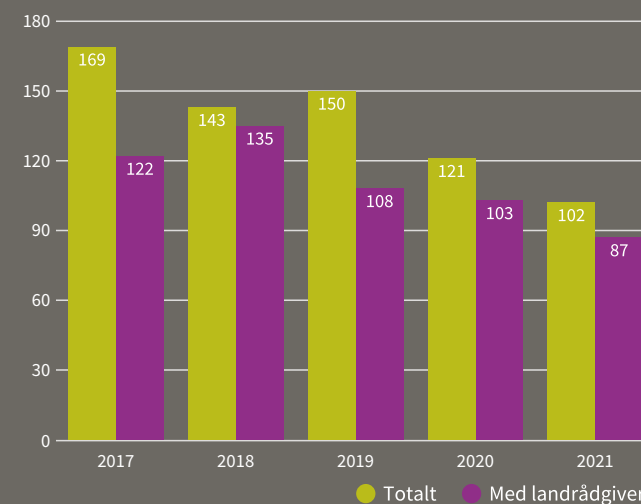
Nemndmøter og rettssaker 2017–2021

Nemndmøter med landrådgiver til stede 2021

Utlendingssaker i retten 2017–2021

Afrika-desken

I 2021 arbeidet Afrika-desken hovedsakelig med problemstillinger knyttet til Afrikas horn (Etiopia, Eritrea, Somalia og Djibouti). Desken mottar færre henvendelser om Nord-, Vest- og Sentral-Afrika enn tidligere, noe som gjenspeiler lavere ankomster av søkere fra disse landene. Som tidligere år, var det også i 2021 forholdsvis få henvendelser om land i det sørlige Afrika.

Det siste året har vært preget av uro og væpnet konflikt i Etiopia. Situasjonen i landet har endret seg raskt, og tatt flere uventede vendinger. Utlendingsforvaltningen har hatt behov for løpende informasjon om den politiske, menneskerettslige og sikkerhetsmessige utviklingen.

Afrika-desken har gitt løpende tilbakemeldinger i form av muntlige presentasjoner og skriftlige rapporter. Krigen i Nord-Etiopia, som brøt ut i november 2020, har naturlig nok preget henvendelsene fra UDI og UNE, men vi har også fått henvendelser om andre etiopiske regioner og annen tematikk, blant annet om ID-dokumenter, statsborgerskap og forhold for jenter og kvinner.

Forholdene i Eritrea er preget av krigen i Nord-Etiopia og av pandemien. Eritrea er involvert i Tigray-krigen som alliert med det etiopiske regimet. Ringvirkningene dette skaper i Eritrea knyttet til mobilisering til krigstjeneste og mulig tilbakekall til nasjonaltjeneste for dem med uformelt fritak, er i fokus i spørsmålene fra kjernebrukerne våre. Det er imidlertid vanskelig å innhente informasjon, siden tematikken er svært sensitiv i Eritrea, og fordi det er enda færre uavhengige kilder på plass i landet nå under pandemien enn tidligere. Situasjonen for eritreere i nabolandene er også noe desken får spørsmål om – enten disse er registrert som flyktninger eller oppholder seg der irregulært.

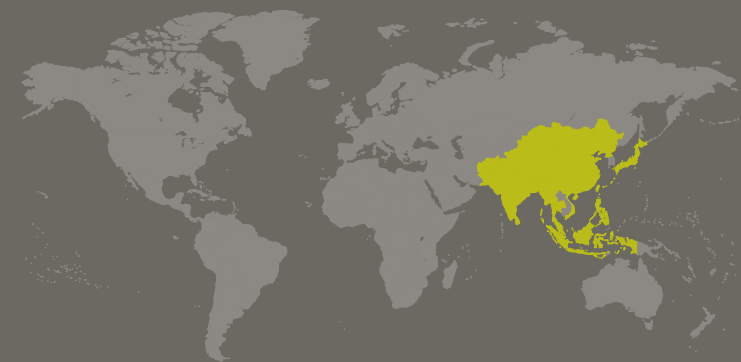
Den væpnede konflikten i Nord-Etiopia, som brøt ut i november 2020, har naturlig nok preget henvendelsene fra UDI og UNE.

Desken fikk også en del spørsmål om Somalia. Mange av spørsmålene gjaldt klantilhørighet og «levd liv», det vil si situasjonen for ulike klaner i ulike deler av Somalia (og nabolandene) i ulike tidsrom, ofte 20–30 år tilbake. Andre spørsmål dreide seg om aktuelle sikkerhetsaspekter i Mogadishu og Sør-Somalia. I april 2021 oppstod væpnede kamper mellom myndighetsstyrker fra ulike klaner i hovedstaden fordi president Mohamed Abdullahi Farmajo forsøkte å utvide mandatperioden sin med to år uten å holde valg. Landinfo var i stand til å følge utviklingen tett gjennom lokale kilder i byen og ved dermed å oppdatere brukerne fortløpende.

Desken har også mottatt spørsmål om statsborgerskap og ID-dokumenter i Djibouti.

Tigray, Etiopia. Foto: Bjørn R. Claussen

Situasjonen både før og etter Talibans maktovertakelse har vært uoversiktlig.

Asia-desken

For Asia-desken sett under ett, utmerket spesielt situasjonen i to land seg i 2021: Afghanistan og Myanmar.

Afghanistan var også i 2021 et viktig land for norsk utlendingsforvaltning. I april kunngjorde president Biden at amerikanske styrker skulle ut av landet innen 11. september 2021. Nato besluttet også å trekke ut sine tropper. Etter at tilbaketrekkingen av de internasjonale styrkene startet 1. mai, iverksatte Taliban en offensiv og hadde stor militær fremgang. Søndag 15. august forlot daværende president Ashraf Ghani landet, samtidig som Taliban inntok Kabul. Etter 15. august har Taliban vært de facto myndighet i Afghanistan.

Situasjonen både før og etter Talibans maktovertakelse har vært uoversiktlig, og det er vanskelig å skaffe etterrettelig og verifiserbar informasjon om realitetene på bakken. På grunn av usikkerheten om den politiske og sikkerhetsmessige utviklingen i landet, suspenderte utlendingsforvaltningen 27. juli 2021 utreiseplikten for afghanske borgere med endelig vedtak om retur, samtidig som saksbehandlingen ble stilt i bero. I september ble suspensjonen forlenget til januar 2022.

Etter Talibans maktovertakelse og suspensjonen av utreiseplikten, endret spørsmålene fra utlendingsforvaltningen karakter. Henvendelsene omhandlet fra da av utstedelse av dokumenter, både i Afghanistan og på utenriksstasjonene. I tillegg besvarte Landinfo spørsmål om muligheten til å forlate landet, situasjonen på grensestasjonene og generelt om migrasjonsviljen til den afghanske befolkningen. Landinfo holdt en rekke foredrag om den sikkerhetsmessige, humanitære og menneskerettslige situasjonen i landet.

Den 1. februar 2021 var det militærkupp i Myanmar. Den militære maktovertakelsen skapte et enormt sinne i befolkningen, med omfattende sivile protester og demonstrasjoner. Situasjonen gikk raskt fra fredelig til aggressiv, voldelig og væpnet. En skyggeregjering – *National Unity Government (NUG)* – erklærte krig mot militærregimet og oppfordrer til væpnet kamp. I begynnelsen var motstanden størst i de store byene. Senere har urolighetene, som er både voldelige og væpnede, spredt seg over hele landet. Situasjonen i Myanmar var i utgangspunktet kompleks, med ulike konfliktlinjer, allianser og væpnede sammenstøt mellom etniske minoriteter og myndighetene. De endrede forholdene i Myanmar i 2021 medførte økt etterspørsel av landinformasjon fra Landinfos brukere.

Europa, Sentral-Asia og Latin-Amerika

Den siste tiden har vært preget av politisk uro i flere av landene i det tidligere Sovjetunionen, som Hviterussland, Ukraina og Kasakhstan. Hendelsene medførte ikke et stort antall nye henvendelser i 2021, men vi bistod brukerne med jevnlig oppdateringer om situasjonen. Antall henvendelser om Russland og land i det tidligere Sovjet varierer, og vi mottok langt færre forespørsler enn tidligere. Desken jobbet en del med situasjonen til Jehovas vitner, samt ID- og helse spørsmål i Russland.

Desken for Europa, Sentral-Asia og Latin-Amerika har de siste årene mottatt stadig færre henvendelser om landene på Balkan, en trend som fortsatte i 2021. De fleste henvendelsene omhandlet organisert kriminalitet eller ekteskapstradisjoner i Albania, og tidvis Kosovo.

Vi besvarte i 2021 flere henvendelser om såkalte Dublin-land. Dette omfattet blant annet Hellas, der vi utredet situasjonen for anerkjente flyktninger. Vi følger ikke utviklingen i disse landene tett, men setter oss inn i situasjonen i forbindelse med konkrete problemstillinger eller informasjonsbehov i forvaltningen.

Desken har også ansvar for Latin-Amerika. I 2021 besvarte vi spørsmål om en rekke ulike temaer på land som Brasil, Cuba, Colombia, Nicaragua og Venezuela. Flest henvendelser fikk vi om Colombia og Nicaragua. Colombia-henvendelsene dreide seg mye om den svært vanskelige situasjonen for sosiale ledere i landet, og spørsmål knyttet til trusler fra ulike irregulære væpnede grupper. På Nicaragua var det ofte forholdene for den politiske opposisjonen som stod i fokus.

Desken har for øvrig bistått EASO (European Asylum Support Office, nå EUAA) med opplæring av saksbehandlere i andre europeiske land på Colombia og Ukraina.

Desken har holdt opplæring av saksbehandlere i andre europeiske land om Colombia og Ukraina.

Nytt av året var spørsmål om situasjonen for uigurer i Tyrkia og deres vilkår for opphold.

Midtøsten-desken

Henvendelsene til Midtøsten-desken er stadig preget av uroen i flere av landene i regionen, men vi får i økende grad også spørsmål om ID-dokumenter, sivile registre og familierelaterte forhold.

Urolighetene i Palestina våren 2021, som ledet til krig med Israel i Gaza i mai, førte til økt informasjonsbehov i utlendingsforvaltningen om sikkerhetsmessige og humanitære forhold i Gaza. Landinfo skrev derfor et temanotat om situasjonen der.

Spørsmål om Israel gjaldt hovedsakelig vilkår for opphold for utenlandske borgere.

Forholdene i Syria har stabilisert seg noe, og henvendelsene gjaldt i utstrakt grad ID-dokumenter og sivil registrering. Det var likevel fortsatt behov for oppdateringer om sikkerhetsmessige og humanitære forhold. Flere av henvendelsene omhandlet militærtjenesten, rekruttering til militser og myndighetskontroll.

Tyrkia er fortsatt preget av politisk uro etter kuppforsøket i 2016, og Landinfo besvarte et bredt spekter av asyl- og oppholdsrelaterte henvendelser. Nytt av året var spørsmål om situasjonen for uigurer i Tyrkia og deres vilkår for opphold. Bakgrunnen var ankomsten av flere uigurer til Norge fra Tyrkia. Landinfo publiserte mot slutten av året en rapport om temaet.

Også om Libanon fikk vi spørsmål om en rekke ulike temaer. En del omhandlet syriske flyktninger og situasjonen deres etter den økonomiske kollapsen i landet. Andre temaer var dokumenter utstedt av libanesiske myndigheter og hvilke dokumenter myndighetene aksepterer, angivelige trusler mot enkeltpersoner fremsatt av Hizballah og spørsmål om de palestinske flyktningene i landet.

Henvendelsene på Irak er likeledes bredt sammensatt. Irak var før utbruddet av pandemien preget av omfattende demonstrasjoner mot vanstyre og korrupsjon. Selv om demonstrasjonene dabbet av under pandemien, er det fortsatt behov for informasjon om behandling av personer som ytrer seg kritisk til viktige maktaktører.

Informasjon knyttet til behandling av oppholdssaker, var også etterspurt. Landinfo besvarer kontinuerlig henvendelser om irakiske ID-dokumenter og andre sivile dokumenter. I tillegg mottar vi henvendelser om æresrelaterte forhold og om sikkerhetssituasjonen i landet. Landinfo vitnet i flere rettsaker samt skrev rapporter om overgrep mot regimekritikere, situasjonen for personer som har arbeidet for internasjonale styrker og om aspekter rundt ekteskap og skilsmisse.

Muren gjennom Betlehem, Palestina. Foto: Gro Hasselknippe

Arbeidet med Jordan var i 2021 preget av at utlendingsforvaltningen tilbakekalte statusen til flere personer som hadde fått opphold på grunnlag av at de var statsløse palestinere, men som senere ble verifiserte som jordanske borgere. Landinfo har først og fremst gjort rede for Jordans statsborgerskapslov og palestineres oppholdsgrunnlag både i Jordan og i Palestina.

Landkunnskapsarbeidet med den arabiske gulfen dreide seg hovedsakelig om vilkår for oppholdstillatelse for utenlandske arbeidere og familiene deres, og om forekomst av tvangsreturer.

Jemen er fremdeles preget av borgerkrig og en kritisk humanitær situasjon. Henvendelsene var i hovedsak relatert til identitet, og dreide seg blant annet om utstedelse av dokumenter og sivilregistrering.

Iran er blant landene hvor landrådgiverne avgir flest vitnemål i nemndmøter og rettssaker. Som tidligere dreide mange av sakene seg om illegal politisk aktivitet blant kurdere eller konvertering fra islam til kristendommen. Andre temaer var retur til Iran etter avslag på asylsøknader, overvåking av internettaktivitet, reaksjoner mot familiemedlemmer til aktivister og dissidenter, utstedelse av ID-dokumenter og ulike sivil- og straffettslige problemstillinger. Flere nye temanotater ble skrevet i løpet av året som svar på henvendelsene. Mot slutten av året publiserte vi en omfattende engelskspråklig rapport om strafferettslige prosedyrer og dokumenter. Rapporten er et resultat av et samarbeidsprosjekt med landkunnskapsenhetene i Sveits og Belgia (se mer side 21 og 22).

Utviklingen i ulike land og betydningen for landkunnskapsarbeidet

Utviklingen i mange land og områder får på ulike måter betydning for hvordan vi kan utføre landkunnskapsarbeidet. Etiopia og Russland er illustrerende eksempler.

Etiopia

Konfliktbildet i Etiopia er komplekst og skiftende. Det sies ofte at å beskrive Etiopia er som å sikte på et bevegelig mål.

Mange forskere, analytikere, menneskerettsorganisasjoner og humanitære aktører følger utviklingen i dette folkerike landet med omkring 110 millioner innbyggere. Kildesituasjonen er likevel krevende, spesielt for områder med pågående væpnet konflikt.

Informasjonstilfanget fra konfliktområdene er ofte svært begrenset og fragmentert grunnet manglende tilstedeværelse av uavhengige observatører, stengte kommunikasjonskanaler og kilders frykt for egen sikkerhet og arbeidssituasjon.

Tilgjengelig informasjon kommer i mange tilfeller fra aktørene selv.

Tilgjengelig informasjon kommer i mange tilfeller fra aktørene selv. Deres fortolkning og fremstilling av hendelser er gjerne påvirket av deres eget ståsted, og mye av informasjonen fremstår som partisk og politisert. Dette gjelder spesielt informasjon om den pågående konflikten i Nord-Etiopia, ettersom de ulike aktørene bruker informasjon (og desinformasjon) for å påvirke nasjonal og internasjonal opinion. Også internasjonale observatører og analytikere kritiseres, både av hverandre og av partene, for å ha et ensidig eller partisk perspektiv. Polariseringen på sosiale medier er også sterk.

Tilgjengelig informasjon tar ofte form av anekdoter fra enkeltpersoner, og det kan være vanskelig å vurdere hvor representativ informasjonen er.

Med et slikt bakteppe er det spesielt viktig med kildekritikk. Det er avgjørende å sammenligne og sammenstille informasjon fra ulike kilder for å få frem et balansert og korrekt bilde av situasjonen.

Mottaks- og registreringssenteret for eritreiske flyktninger i Tigray, høsten 2018.

Foto: Bjørn R. Claussen

Moskva, Russland. Foto: Silje Dalsbotten Aass

Russland

Kildesituasjonen i Russland er krevende. Protestene i Moskva før og etter presidentvalget i 2012 var de første store demonstrasjonene mot myndighetene i Kreml, utløst av protester mot gjennomføringen av presidentvalget. Dette ble starten på en generell innstramming fra russiske myndigheter mot kritikere og opposisjonelle. Innstrammingene har tiltatt med årene. Et eksempel er «utenlandsk agent»-loven fra 2012. Loven sier at enhver ikke-statlig organisasjon (NGO) som mottar økonomiske midler fra utlandet og som bedriver det loven vagt definerer som politisk aktivitet, må registrere seg som en organisasjon som utøver funksjoner for en fremmed makt (utenlandsk agent).

Loven rammer organisasjoner som arbeider for sivile, politiske, sosiale og økonomiske rettigheter samt dem som jobber for menneskerettigheter og mot diskriminering. Mange assosierer begrepet «utenlandsk agent» med Sovjettiden og det å bli stemplet som spion, og organisasjoner ønsker derfor ikke å registrere seg. Dermed bøtelegges de, og mange sentrale menneskerettsaktører og journalister har blitt tvunget til å stenge virksomheten. Loven ble utvidet i 2019 til også å omfatte journalister, bloggere og enhver person eller organisasjon som har mottatt økonomisk støtte fra utlandet.

Denne utviklingen påvirker også Landinfos arbeid. En av Landinfos sentrale kilder gjennom mange år, Memorial Human Rights Center, ble stengt ved en domstolsavgjørelse i desember 2021. Memorial har blant annet vært sentral i å dokumentere menneskerettsbrudd i Tsjetsjenia under de to krigene og i årene etter, under Ramzan Kadyrovs styre. Kilden selv og Landinfo er bekymret for at vår kontakt kan sette dem i en utsatt situasjon. Vi ser også at kildetilfanget i Russland blir stadig mer begrenset, ved at organisasjoner må stenge kontorene sine og enkelte må forlate landet.

Metodeutvikling og kvalitetssikring i Landinfo

Bruk av statistisk materiale

Mange av Landinfos rapporter har fremstillinger basert på tall, som ofte er nyttige for å kunne forstå ulike trender. Det kan dreie seg om endringer i ekteskaps- eller fødselstall, arbeidsledighet, likestilling, bosettingsmønstre eller et lands helsetilbud. Slikt tallmateriale kan også være viktig for å analysere utbredelse av vold og sikkerhets hendelser i enkelte land.

Landinfo er bevisst at bruken av tall og statistikk krever kunnskap om hvordan vi skal bruke, tolke og formidle statistikk. Derfor var dette hovedtemaet på vårt årlige internseminar, der vi fikk praktisk veiledning og konkrete innspill fra Jan Erik Kristiansen, tidligere SSB-ansatt og forfatter av boken *Tall kan temmes! Hvordan forstå og bruke statistikk*. Kristiansen hadde i forkant gått gjennom en rekke av Landinfos rapporter som i vesentlig grad baserer seg på tallmateriale. Seminaret bidro til å øke bevisstheten vår rundt hvordan tall kan beregnes, sammenlignes, presenteres og tolkes.

Med utgangspunkt i erfaringene fra seminaret, ble det satt ned en intern arbeidsgruppe som jobber videre med å utvikle bedre og mer samordnede rutiner for fremstilling av statistikk. Vi vil også i større grad enn tidligere benytte ekstern kvalitetssikring av rapporter som baserer seg på statistisk materiale.

Marked i Cox's Bazar, Bangladesh. Foto: Eli Melby

Bruk av Open Source Intelligence (OSINT)

I 2021 opprettet vi også OSINT-gruppen, som skal øke Landinfos kompetanse om tilgangen til åpent tilgjengelig kildemateriale og metoder for å finne frem til slik informasjon. Å øke kompetansen på dette området er viktig, blant annet fordi Landinfo i utstrakt grad belager seg på søk i åpne kilder, og benytter mange ulike søkeverktøy til dette arbeidet.

Gruppen har jobbet med temaer som søkemetoder, sikkerhet rundt søk og bruk av åpne kilder, bildeverifisering og verifisering av nettsider.

Referanseverktøyet EndNote

Landinfo tok fra høsten 2021 i bruk referanseverktøyet EndNote, et program som automatiserer og forenkler arbeidet med kildehenvisninger og bevaring av kilde-materiale. Samtidig er det et verktøy som lar oss bygge opp et søkbart kildebibliotek, som blant annet kan deles mellom landrådgiverne. EndNote skal sikre at kilder og kildebibliotek forblir tilgjengelig i Landinfo også dersom noen er i permisjon eller har sluttet.

En arbeidsgruppe jobbet i 2021 med å tilpasse systemet til Landinfos særskilte behov, slik at brukerne ikke vil registrere vesentlige endringer i måten vi kildehenviser og lager referanselister. Samtidig har gruppen gitt intern opplæring og veiledning i bruk av det nye verktøyet.

Masmak-fortet i Riyadh, Saudi-Arabia. Foto: Jørgen Aske

Utvidet opplæring i bruk av medisinsk landinformasjon og MedCOIs tjenester

Metodisk og systematisk innhenting av informasjon om helseforhold er et viktig felt innenfor landkunnskapsarbeidet. De fleste av landrådgiverne ble i 2021 kurset i hvordan vi kan innhente og bruke informasjon om helsetjenester i opprinnelsesland. Kursopplegget var utviklet av EASOs nyopprettede MedCOI-team, som nå videreutvikler og profesjonaliserer denne tjenesten – blant annet basert på medlemslandenes innspill under kursforløpet. En rekke medarbeidere i Landinfo ble i 2021 sertifiserte brukere av tjenesten.

Faglig og språklig kvalitetssikring

Alle Landinfos rapporter blir faglig og språklig kvalitetssikret før de publiseres. Den faglige kvalitetssikringen følger godt innarbeidede rutiner, som skal sørge for at produktene våre holder et høyt faglig nivå. Kvalitetssikringen skjer både innenfor den aktuelle regiondesken og ofte også på tvers av deskene, i tillegg til at vi benytter oss av ekstern kvalitetssikring i enkelttilfeller. Landkunnskapen som formidles, skal være oppdatert og korrekt, og kildegrunnlaget skal være godt.

Landinfos redaksjonsråd har, som tidligere år, vært involvert i all språklig kvalitetssikring av våre skriftlige produkter, og har etablerte rutiner for å redigere, utforme og tilgjengeliggjøre responser og notater. Redaksjonsrådet påser at tekstene tilfredsstiller språklige kvalitetskrav, at de følger standardiserte kildehenvisningssystemer, samt at de er leservennlige og har et klart budskap.

Chefchaouen, Marokko
Foto: Anne Moseng Knutsen

Landinfos internasjonale arbeid

European Union Agency for Asylum (EUAA)

Det tidligere europeiske støttekontoret på asylfeltet (EASO) arbeidet i 2021 med å utvide organisasjonens mandat samt å overføre byrået til en ny organisasjonsform. På landkunnskapsfeltet vil det legges enda mer vekt på målet om å styrke samarbeid og samordning mellom de europeiske landkunnskapsenhetene. Dette gjelder både produksjonen av landkunnskap, etableringen av en mer samordnet metode og opplæring. Organisasjonen vil også videreføre MedCOI-tjenesten beskrevet nedenfor. Fra januar 2022 er organisasjonens nye navn European Union Agency for Asylum (EUAA), på norsk EUs asylbyrå. EUAA, sammen med de øvrige landkunnskapsenhetene i Europa, er fortsatt blant Landinfos viktigste samarbeidspartnere.

Landfaglig utveksling, analyser av landinformasjon samt faglige vurderinger av kilder, er sentralt i samarbeidet oss imellom. Landinfo er fast deltager i asylbyråets strategiske møter på ledernivå. Vi deltok i 2021 også i alle nettverkene om spesifikke land. Deltagelsen i disse gruppene gjør at vi får knyttet gode kontakter og nyter godt av kompetanseutvikling og samarbeid med andre landrådgivere og eksperter i Europa. Som en del av arbeidet, har Landinfo bidratt med kvalitetssikring av EASOs egne rapporter.

Som i foregående år, forårsaket pandemien i 2021 at møtene mellom Landinfo, EASO og europeiske partnere i hovedsak ble avholdt digitalt.

Medical Country of Origin Information (MedCOI)

EUAA-tjenesten *MedCOI* gir tilgang til helseinformasjon i opprinnelsesland. Tjenesten er tilgjengelig for migrasjonsmyndigheter i EU, Norge og Sveits, og gir svar på forespørsler om tilgjengelig helsetilbud og medisiner i opprinnelseslandene.

MedCOI benytter et verdensomspennende nettverk av medisinske eksperter, som gir oppdatert og konsis medisinsk informasjon, innhentet lokalt i opprinnelseslandene. Basert på denne informasjonen, kombinert med eget innsamlet materiale fra åpne, relevante kilder, gir MedCOI svar på forespørsler fra migrasjonsmyndigheter i EU, Norge og Sveits. MedCOI utarbeider også mer generelle landrapporter om helserelaterte temaer.

Tjenesten er tilgjengelig gjennom en elektronisk portal med en tilhørende database. Portalen muliggjør kontinuerlig utveksling av informasjon mellom land, og mellom land og EUAA. Muligheten til å henvende seg for å innhente informasjon fra opprinnelsesland samt å benytte databasen, er kun tilgjengelig for opplært personell i EUAA og migrasjonsmyndigheter i EU, Norge og Sveits.

En rekke EU-land samt Norge og Sveits har benyttet tjenestene til MedCOI siden oppstarten for et tiår siden. På vegne av UDI, UNE og norske myndigheter er det Landinfo som siden 2012 har innhentet helseinformasjon gjennom MedCOI.

Intergovernmental Consultations on Migration, Asylum and Refugees (IGC)

Samarbeidet innenfor IGC fortsatte i 2021 å være en viktig arena for Landinfos internasjonale virksomhet. IGC er et forum for mellomstatlig informasjonsutveksling og debatt om relevante spørsmål knyttet til internasjonale migrasjonsstrømmer, beskyttelse og flytninger. IGC omfatter 18 deltakerstater, og har også tilstedeværelse av FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR), Den internasjonale organisasjonen for migrasjon (IOM) og EU.

I IGCs arbeidsgruppe som er særskilt dedikert til landkunnskapstematikk, diskuterer representanter for landkunnskapsenhetene metodeutvikling, organisering av kunnskapsformidling og ikke minst enhetenes strategiske arbeid. Samtidig tilrettelegger IGC for nettverksarbeid og seminarer for landrådgivere, og muliggjør informasjonsutveksling om land og områder som andre forum ikke tilbyr praktisk samarbeid om.

IGC er det eneste internasjonale diskusjonsforumet der våre søsterorganisasjoner i Storbritannia, USA, Canada, Australia og New Zealand deltar, og samarbeidet med disse landene har stor verdi for Landinfo.

Landinfo jobber tett med andre europeiske landkunnskapsenheter.

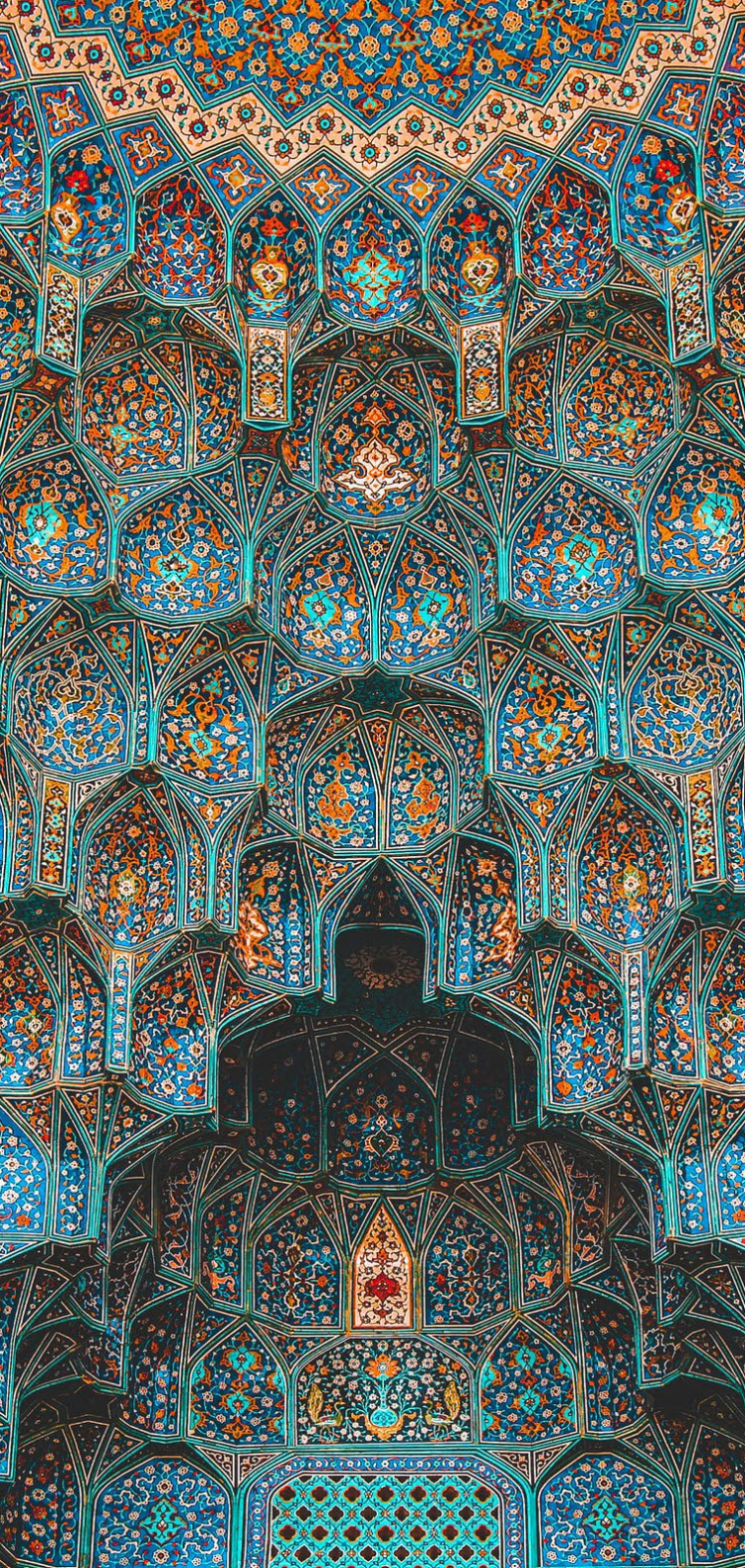
*Edge of the World fra ørkenen utenfor Riyadh, Saudi-Arabia.
Foto: Jørgen Aske*

I 2021 tok landrådgiverne i Landinfo del i en rekke av IGCs aktiviteter – som seminarer om funn fra andre lands reisevirksomhet, presentasjoner av nye landkunnskapsrapporter, og nettverksmøter med anerkjente eksperter, blant annet om El Salvador, Nicaragua, Gaza, Kina og Myanmar. Arbeidsgruppen som består av lederne i landkunnskapsenhetene, avholdt flere digitale møter om blant annet Open Source Intelligence (OSINT) i landkunnskapsarbeidet, innhenting av landinformasjon gjennom digitale biblioteker og andre sider ved metodeutvikling.

Samarbeid med europeiske søsterorganisasjoner

Landinfo jobber tett med andre europeiske landkunnskapsenheter, både i formelle og mer uformelle, mindre fora. Samarbeidet er avgjørende for oss, ikke minst fordi landene får mulighet til å bistå hverandre gjennom å dele oppdatert informasjon, gjøre kildenettverk tilgjengelig og videreutvikle metodearbeid i felleskap.

I 2021 deltok Landinfo blant annet i et større rapport-samarbeid med Belgias Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons (CGRS) og det sveitsiske State Secretariat for Migration (SEM). Sentrale Iran-eksperter bisto med informasjon og kvalitetssikring av kildemateriale. Den endelige rapporten omhandler tema som landenes forvaltninger har behov for å motta mer utførlig landinformasjon om, som politisk og sikkerhetsstyrkene i Iran, hovedaktørene i det iranske rettsvesenet og den iranske strafferettsprosessen. Les mer om rapporten på neste side.

Vellykket samarbeid om strafferettslig prosedyre i Iran

Noen temaer egner seg spesielt godt til internasjonale samarbeidsprosjekter. Det kan for eksempel være problemstillinger som er særlig komplekse og dermed mer ressurskrevende å skulle sette seg tilstrekkelig grundig inn i. Den iranske straffeprosessens ulike faser, aktører og dokumenter faller i den kategorien. Tematikken er sammensatt, og det er krevende å innhente relevant, korrekt og presis informasjon. Henvendelsene fra UDI og UNE dreier seg ofte om det iranske rettsvesenet.

Behovet for til dels svært detaljert informasjon om strafferettslige prosedyrer og dokumenter i Iran, er noe vi deler med flere landkunnskapsenheter i Europa. Høsten 2020 innledet vi derfor et samarbeid med kolleger i Belgia og Sveits om å besvare en lang rekke spørsmål fra brukere. Resultatet av dette lærerike og spennende prosjektet har blitt en omfattende, [engelskspråklig rapport](#), som ble ferdigstilt og publisert i desember 2021.

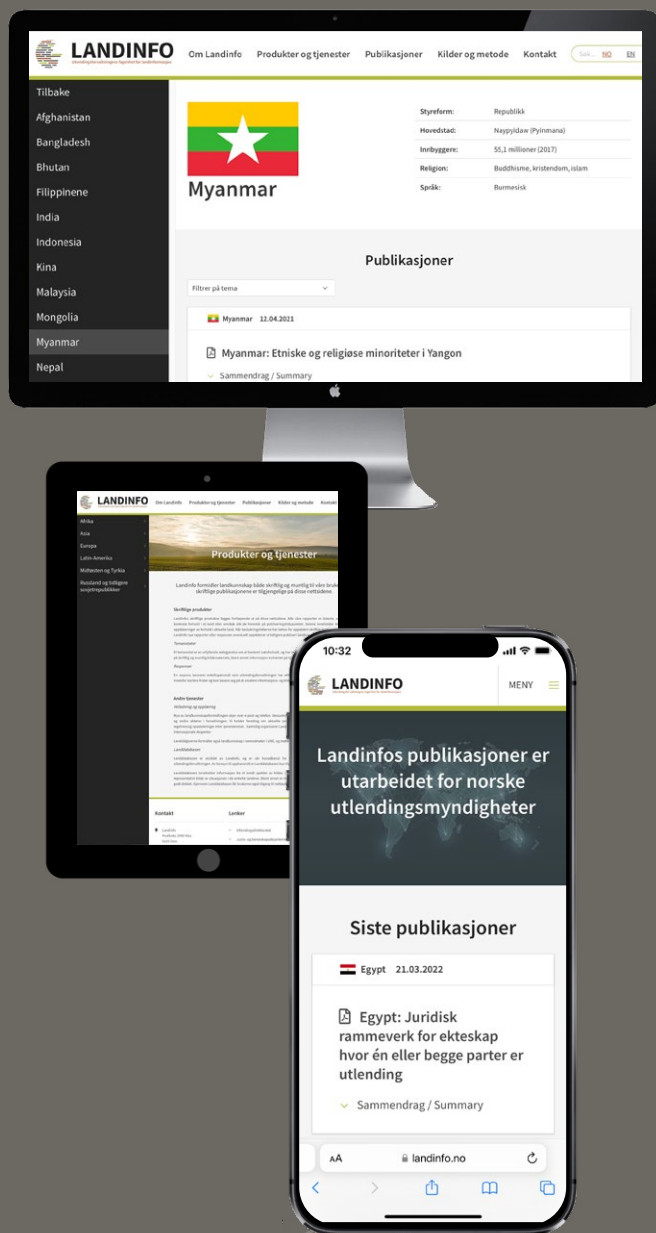
Det fjorten måneder lange prosjektet forløp helt uten fysiske møter. Alt av informasjonsinnhenting, diskusjoner og annen utveksling foregikk digitalt, med blant annet regelmessige møter på Teams. Selv om nedstengingen satte sine begrensninger, åpnet den også nye muligheter: Det er usikkert om vi hadde igangsatt et såpass omfattende prosjekt dersom ikke disse kostnadsbesparende verktøyene hadde blitt en naturlig del av arbeidshverdagen tidlig i pandemien.

Shah-moskéen i Isfahan, Iran. Foto: Shahab Zolfaghari

Å samarbeide med europeiske kolleger som har jobbet med Iran i flere år, har hatt mange åpenbare fordeler. En større pool av erfaringer, kunnskaper og kvalifikasjoner var nyttig ved valg av kilder og metodikk, og ga samtidig gode forutsetninger for fordypning og læring. Vi kunne tilnærme oss tematikken både grundig og bredt, fordi vi var flere landrådgivere som fordypet oss i ulike aspekter ved straffeprosessen.

Kildene vi valgte å konsultere, er i hovedsak to iranske jurister som bor og jobber i Storbritannia. De har svart på spørsmålene skriftlig og senere også deltatt i Teams-møter for å diskutere oppfølgingsspørsmål. Juristene er utdannet i Iran og Storbritannia, og har bakgrunn som advokater i hjemlandet, blant annet innenfor menneskerettsfeltet. Informasjonen fra disse ekspertene er supplert med offentlig tilgjengelig kildemateriale. En tredje iransk jurist, også bosatt i Storbritannia, har stått for den eksterne kvalitetssikringen.

Rapporten belyser straffeprosessen i sin helhet – fra etterforskning og frem til iverksettelse av straff. Den beskriver hvilke myndighetsorganer som er involvert i ulike faser, og hva slags dokumenter som utstedes underveis. Fremstillingen konsentrerer seg om hvordan rettsvesenet og politi- og etterretningsmyndigheter skal operere i henhold til straffeprosessloven. I et land som Iran, hvor myndighetene ofte ignorerer lovens forordninger, vil imidlertid en slik vinkling bare avdekke deler av virkeligheten. For å gjøre rapporten så relevant som mulig har vi derfor forsøkt å indikere hvor praksis typisk avviker fra lovens bestemmelser.

Landinfo.no

På nettsidene publiserer Landinfo egenproduserte temanotater og responser for offentligheten. Portalen inneholder i overkant av 1000 publikasjoner fordelt på 81 land. I en gjennomsnittlig måned har nettstedet mellom 2000 og 3000 unike brukere, som til sammen gjennomfører rundt 3500 sesjoner.

Det ble i løpet av året gjennomført flere mindre oppgraderinger på Landinfo.no, blant annet for å imøtekomme den nye forskriften om universell utforming.

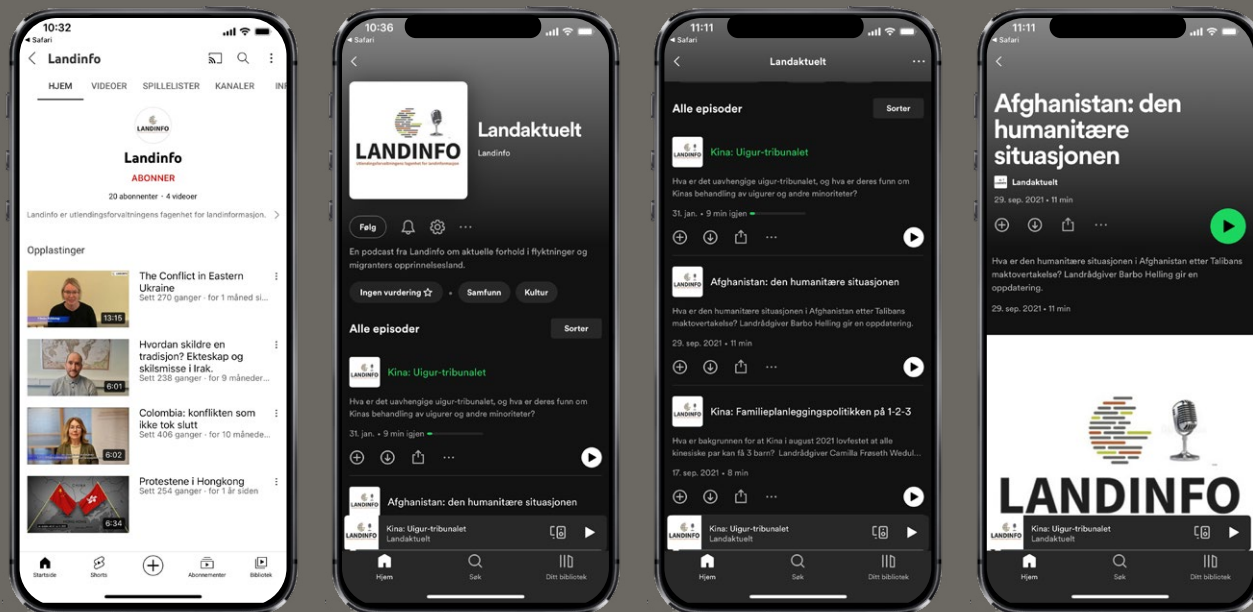
Landinfos produkter på andre språk

Landinfo samarbeider også med våre internasjonale partnere med å publisere engelske versjoner av enkelte av notatene og responsene våre. Disse publiseres fortløpende på nettsiden vår www.landinfo.no.

**På nettsidene publiserer
Landinfo egenproduserte temanotater
og responser for offentligheten.**

Landdatabasen

Landdatabasen er utlendingsforvaltningens interne portal for landkunnskap. Landinfo publiserer her både egne publikasjoner og informasjon fra et bredt utvalg av kilder. Alle publikasjonene er utvalgt etter strenge kildekritiske prinsipper. Formålet med portalen er at kvalitets-sikret landkunnskap nødvendig for saksbehandlingen i utlendingssaker, skal være lett tilgjengelig. I tillegg til UDI og UNE har også politiet, Utenriksdepartementet, Nasjonalt ID-senter, Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) og enkelte andre myndighetsorganer, samt et utvalg europeiske kolleger, tilgang. 102 land finnes i databasen. Innholdet oppdateres daglig, og eldre innhold saneres årlig.

Digitale landkunnskapsprodukter

Som et supplement til våre skriftlige produkter produserer Landinfo nå også landkunnskap i nye, digitale formater. Høsten 2021 gikk startskuddet for podkasten Landaktuelt. Her tar vi opp aktuelle forhold i flyktningers og migranternes opprinnelsesland.

Landinfo publiserte i 2021 også, som et prøveprosjekt, tre informasjonsfilmer, med temaer fra Hongkong, Colombia og Irak.

Høsten 2021 gikk startskuddet for podkasten Landaktuelt.

LANDINFO

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Landinfo

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Fredrik Selmers vei 6

Postboks 2098 Vika

N-0125 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Design: Miksmaster as · www.miksmaster.no

© **Landinfo** 2022